

מכתב למערכת

כן עוזר למחזר -
מדוע רצוי ומומלץ למחזר פלסטיק

למערכת אקולוגיה וסביבה שלום רב,

מאמר הדעה שפורסם בגיליון הקודם "לא עוזר למחזר - איסוף אריזות פלסטיק אינו תורם לסביבה" (עמוס שטיבלמן ושירי חפר, יוני 2016) - רצוף באמירות לא מבוססות, מעמיד תמונת עולם שגויה, ומעל לכל - גורם לבלבול בקרב הציבור. בכך, הוא פוגע בתשתית הנחוצה לשם השגת יעדי המדיניות בתחום הפסולת ושימור המשאבים.

טענתם המרכזית של שטיבלמן וחפר היא זו: כמות פסולת הפלסטיק הנאספת למחזור נמוכה, המחזור מפוקפק באיכותו, ומכיוון שהוא מתבצע בסין הרחוקה, תועלתו הסביבתית מוטלת בספק. הם מוסיפים לכך "תחזית" משלהם על כך שמפעלי המחזור יצמצמו את פעילותם בשנים הקרובות.

ראשית, הכמות הנוכחית של הפסולת הנאספת גְּלָה בהדרגה בעקבות יישומו של חוק האריזות מ־2012 ואילך. החוק יוצר ליצרנים תמריץ להקטין את משקל האריזות ונפחן ולהפחית את השימוש בחומרים קשי מחזור, ובשל כך הוא ראוי ונכון.

שנית, כפי שנמצא במאות מחקרי ניתוח מחזור חיים [2], המחזור (כולל השבת אנרגיה) עדיף על פני הטמנה: גם באיכותו הנוכחית, הטענה שיפור, גם כאשר מיוצרים מוצרים נחותים, ואף על פי שהוא מתבצע בסין.

שלישית, הכותבים חוזים שפעילותם של מפעלי המחזור תצטמצם בגלל ירידת מחירי הנפט, בעוד שנתונים מלמדים על גידול עקבי של כמויות הפסולת המופרדות במקור באירופה, ועל הרחבתה של החקיקה האירופית המחייבת הפרדה במקור למחזור.

אין להתעלם מכך שמחזור הוא פעולת פשוטה ויום-יומית, שכל אזרח יכול לעשות, בעוד הפחתת צריכה פרטית משיקולים סביבתיים איננה מחזה נפוץ כלל וכלל. בניגוד לטענת הכותבים, למחזור תועלת סביבתית מובהקת.

הוא איננו שיטה בלעדית, אך הוא בסיס חשוב בכל ניתוח סביבתי מקיף, לרבות צמצום פליטת גזי חממה ושימור משאבים. הפחתת צריכה ושימוש בחומרים ממוחזרים הם מהלכים חשובים, אך הם לא מחליפים את המחזור, אלא מצטרפים אליו.

דווקא חוק הפיקודן שגורם לצמצום הזיהום ברשות הרבים, בפארקים ובמקווי מים, זוכה לגישה מבטלת מהכותבים בטענה שהוא מכסה רק נתח מוגבל מסך פסולת הפלסטיק. כלומר, מצד אחד מצרים הכותבים על זיהום האוקיינוסים בגלל המחזור, ומצד שני הם יוצאים נגד מהלך מחזור מפחית זיהום, כדוגמת חוק הפיקודן.

לצערי, מאמרי דעה מעין אלה פוגעים בתהליך, זורעים בלבול וציבור, ומתעלמים מההדרגתיות הדרושה כדי לחולל שינוי משמעותי בישראל.

ולסיום, הערה לעורכי הגיליון. כותרת המאמר: "לא עוזר למחזר - איסוף אריזות פלסטיק אינו תורם לסביבה", היא כותרת פופוליסטית, מטעה, שאינה מתאימה לכתב עת אקדמי מקצועי.

בכבוד רב,

גלעד אוסטרובסקי

מנהל אגף קיימות, מועצה אזורית משגב

מקורות

[1] שטיבלמן ע וחפר ש. 2016. לא עוזר למחזר - איסוף אריזות פלסטיק אינו תורם לסביבה. אקולוגיה וסביבה 7(2): 167-169.

[2] Michaud JC, Farrant L, Jan O, et al. 2010. Environmental benefits of recycling - 2010 update. UK: WRAP. www.tinyurl.com/WRAP-2010update.

